

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Serisori nefrancate nu se pri-
mesch. Manuscripto nu se ro-
trimiță!
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primosech în Viena
Rudolf Mosse, Hausenstein & Vogler
(Otto Haas), Heinrich Schuler, Alois
Herrndl, M. Dukas, A. Oppelt, J. Dan-
neberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mezei, Eckstein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Daube; în Ham-
burg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
gărnind pe o colună 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarifi și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LII.

„Gazeta“ este în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un esemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 209.

Brașov, Luni, Marti 19 Septembrie (1 Octombrie)

1889.

Austro-Ungaria și politica ei interioară.

I.

Evenimentele din partea de dincolo a împărăției, erau și au dat privilegii foilor străine a scrie despre situația Austro-Ungariei. Un fel de judecătoare germane și altele franceze. Vom da loc unei voci germane și unei voci franceze, spre a vedea cum cugetă și unii și alții despre mersul lucrurilor în monarhia noastră.

„Allgemeine Zeitung“ publică cu privire la acesta un articol dat din Praga din care reproducem următoarele:

„Poporele monarhiei austro-ungare se despart în ce privește posibilitatea disolvării ei în două grupe: de o parte sunt acele, care ar putea să câștige ceva, de altă parte acele, care ar putea numai perde din aceea disolvare. De grupa celor dintâi se țin acele popore care afară de monarhia mai au frați de aceeași limbă, care formează un stat propriu, la care s'ar putea alătura; de a doua grupă se țin acele, care n'au asemănări înrudite, care își găsesc numai în Austria un sprijin; a le feri pe aceste de peirea, cu care le amenință preponderanța covârșitoare a vecinilor lor, este una din problemele Austriei în istorie.“

„În acea primă grupă sunt a se număra înainte de toate Germanii, care sunt cam 11 milioane cu totul în monarhia habsburgică și în privința geografică și limbistică stau în cea mai strânsă legătură cu locuitorii împărăției germane; mai departe se țin de acea grupă Romanii, cei o jumătate de milion Italiani în sudul Austriei și cele două și jumătate milioane Români în Ungaria ostică; apoi sunt în această grupă dintre Slavii Rutenii orî malorușii și li-

povani, dintre care trăiesc mai mult ca trei milioane în monarhia; în fine Sârbii (cam 1,500,000).“

„Grupa a doua o formează cele 6½ milioane Maghiari, care, încunjuți fiind de Slavii, Germanii și Români, ar fi pierduți fără o Austria; mai departe cele 7 milioane Cehi și Slovaci, care asemenea ar cădea neapărat în brațele rusificării ori a germanisării decât n'ar exista și nu i-ar scuti imperiul habsburgic; de a doua grupă se țin și cele 3 milioane de Poloni, care pot vedea în sorțea fraților lor din Prusia și Rusia, ce i-ar aștepta când ar cădea Austria, și în fine cele 500,000 Croați și 1,200,000 Sloveni, care, ce-i drept, au cam aceleași nisuițe cu Sârbii, der se deosebesc de aceștia prin limbă, scriere și religie.“

„Într-un stat compus din elemente atât de diferite este cu puțință o dublă politică: ori guvernul se razimă pe o singură națiune, și adică pe cea mai numeroasă, care face parte din grupa a doua, impunându-i popoarelor centrifugale limba ei și face pe calea acesta din statul poliglot un stat național cu o singură limbă ori guvernul va atrage poporele din prima grupă prin avantajii și binefaceri legându-le astfel de stat și va sili pe celelalte popore a se acomoda și supune în cadrul acesta. Cea din urmă va fi de lipsă atunci, decât nici unul din poporele grupului al doilea nu se distinge în mod deosebit între celelalte ori decât poporele primei grupe sunt cele mai talentate și mai dezvoltate, decât der nu se poate aștepta, că se vor supune domniei popoarelor din a doua grupă, care sunt îndărătul lor.“

„Politica schițată întâi se execută în Ungaria. Răzimat pe cel mai numeros popor al

statului, pe Maghiari, 45 procente*), guvernul unguresc impune cu forța celorlalte popore, Germanilor, Românilor și Slovacilor, care fac o rezistență mai mult ori mai puțin tenace, limba maghiară; și decât i-se va lăsa timp încă un veac de om, numărul Maghiarilor probabil că se va îndoi în acest interval.“

„În Austria sunt toate condițiunile pentru a doua politică, care s'a și urmat acolo din vechime. Coloniștii germani, principii germani au fost fundat statul și în mod inconștient au aplicat o germanizare încetă der sigură căreia abia i-au putut rezista, până ce s'a încercat germanizarea conștientă și forțată sub Iosif II, care deșteptă o neașteptată rezistență.“

„Urmașii lui Iosif II erau porniri pe cărările vechi și aplicară un asemenea sistem în nou câștigatele provincii italiene, care rămase însă fără succes, deoarece la Italiani puterea centrifugală era cu mult mai tare, decât slaba legătură, ce-i lega de Austria.“

„Și guvernele parlamentare au urmat aceeași vechiă politică. Numai ministeriul format în 1871 sub președința lui Hohenwart a încercat și în Austria a realiza cea dintâi politică. Experimentul său, de a se răzima pe Slavii și de a asupra pe Germanii, n'a reușit ce-i drept, și urmașul său, principele Adolf Auersperg se întorse erau la politica vechiă și probată austriacă, der contele Taaffe (dela 1869 ministru-președinte) a părăsit-o erau.“

„Politica lui Taaffe, pe care

*) Firesce că după socotela statisticilor ungarilor!

nu-o mărturisesc, ci care se cunosce din faptele ei, merge într'acolo, de a despoia de naționalitatea lor pe poporele primei grupe, pe Germanii, Italianii și Rutenii, cu ajutorul popoarelor din grupa a doua, a Cehilor, Slovacilor, Croaților și Polonilor.“

DIN AFARĂ.

Viitorul războiului rus.

„Kölnische Zeitung“ publică un memoriu, ce dăce că l'a prezentat generalul Obruchev țarului și în care arată, că Rusia e încunjuată de inimi și că pregătirile militare, ce se fac de către puterile occidentale din Europa, fac să se preveadă, că va fi război în curând, cam în cești doi ani următorii Rusia trebuie deci să sporască mijloacele de comunicație și să completeze rețeaua drumurilor de fier, să cumpere nouă linii de căi ferate și să fiă gata în luna Maiu, anul viitor. Se dăce, că țarul a scris pe memoriu, că împărătașese cu desăvârșire aceste păreri. Examinarea amărunită a acestor propuneri este neapărat trebuincioasă. Guvernul rusu a și dat ordin să se facă mari lucrări de drumuri de fier. Trei sute de locomotive trebuie să fie construite până în Maiu, anul viitor.

Unirea Serbiei mari.

Din Belgrad se comunică, că la serbarea de dare la semn, ce s'a făcut în Pirot și la care au luat parte 280 trăgetori, cel dintâi toast l'a ridicat Mitropolitul Michail, care a dăce: „Pe trăgetorii serbi îi așteptă o mare misiune la serbarea unirei Serbiei Mari, a cărei zi este aproape. Generația de astăzi e chemată să o câștige prin luptă. Vă urez ca gloria să încoroneze armele vostre, ale căror glonțe vor străpunge pieptul dușmanilor noștri.“ Aceste cuvinte, dăce „Tel. Rom.“ din București, destăinuiesc în adevăr ore-cari veleități războinice, pe care până acum guvernul serbu s'a silit a-le tăgădui. De sigură nouă esplicări oficiale vor trebui să lă-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(3)

Petersburgul sub Alexandru III.

III. Autocratul.*).

Toți, amici și inimi, sunt convinși, că actualul autocrat al tuturor Rușilor are în măsură mare virtuțile unui stimabil om privat. Ca soț escelent, ca tată iubitor, ca gospodar păstrător și conștient, ca unul care urăse ori-ce neadevăr, imoralitate și ușurință, acest monarh se distinge prin diligență și esactitate în împlinirea înaltei sale chemări. Neputându suferi nici un fel de cochetărie, merge înainte pe drumul său, fără a umbla după favoarea poporului și după aplauze, fără a întrebunța vr'una din micile măiestrii, prin care bărbații de poziția sa obișnuiesc a se recomanda. Elu își apare der, la prima privire, ca un domnitor cu o natură închisă, cum o avea și bunicul său. Se dăce, că împăratul Alexandru III

*) După „N. fr. Presse“, — A se vedea N-rii 206 și 207 ai „Gaz. Trans.“ din anul cu rentă.

este ca și bunicul său, împăratul Nicolae, sever, fără considerație, contrar al tuturor concesiunilor și atât de pătruns de dreptul personalității sale și de poziția sa excepțională, încât se înțelege așa dăcându de sine, că nu e accesibil pentru influențări și pentru cumpenirile îndoielii său ale îngrijirii.

Al doilea fiu al lui Alexandru II — adică actualul țar — s'a născut ca om modern, care se află în conflict cu sine însuși și (precum vechiul) prin mersul vitei sale a fost crescut ca să aibă neîncredere și îndoieli în sine și în alții; ori cât de multă silință și-ar da să devină autocrat de sine stătător, nu și va ajunge dorința. Caracteristica lui rezervă vine pe jumătate din sficiunea s'a născută și neînvingibilă și pe jumătate din lipsa de încredere în sine. Sfatul străin ori părere străină forțe cu greu primesc împăratul, nu pentru-că densul ar ave întotdeauna o părere proprie despre care el însuși nu se îndoieste, ci pentru că crede de a sa dătorie, de a fi și de a părea neinfluențabil și pentru că se teme mai mult de-a păre dependent, decât a fi depen-

dent... Viața lui a făcut să se nască în peptul său neîncrederea contra altora — izvorul principal din care se nutrește acesta este însă neîncrederea față cu sine însuși și cu propria sa pătrundere. La acesta mai vine, că deorece îi este greu a lua hotăriri, le ia de obicei cu ore care vehementă. Cu această nesiguranță internă stă în legătură antipatia împăratului Alexandru III contra așezămintelor Europei apusene. Aceasta se întemeiază de-o parte pe sântul împăratului, că cel puțin în acest punct se năsternesc cu instinctul poporului său, der mai ales pe aceea că dezvoltarea occidentală este pentru Majestatea Sa o mărime neliniștitoare și incomensurabilă, cu care voiesc să între în atingere cât mai puțin.

Din contradicția ce există între natura împăratului și între chemarea, ce și-a pus-o și care eschide ori-ce răzămire pe alții, se explică particularitățile în viața dănilnică a acestui monarh, despre care se vorbește atât de mult. Elu comunică cu ministrii și cu generalii săi mai bine în scris decât verbal, pentru că vrea să încunjure obiecțiunile, față

cu care nu este pregătit; elu primește conform dătoriei sale sute de omeni din toate părțile vastului său imperiu — der în convorbiri mai lungi nu intră monarhul cu nimeni, pentru că se teme de esplicări, care ar putea nasce dificultăți. Elu încunjură pe cât numai se poate tratările directe și mai lungi cu diplomații din afară pentru că crede a nu le putea calcula — pentru că exprimarea în limba franceză îi face mai mare greutate, decât ar voi să mărturisescă. Cercul afacerilor și întâlnirilor dănilnice se lă predomine activul și conștientul domnitor — ceea ce este afară de acest cerc, caută însă să încunjure și tocmai de aceea a redus numai la strictul necesar întâlnirile și petrecerea cu monarhii străini (afară de nepretențiosul său socru din Danemarca, cu care este bun amic). Frana, ca nu cumva să fiă împins într'un rol secundar, urmăresc pe nepotul „infalibilului“ Nicolae ca o fantomă.

E lucru firesc că ceea ce apasă pe monarh, care se gândesc mereu la împlinirea poziției sale, influențează și asupra celor, care îl încunjură și n

„ALBINA“

85,17

Institutu de creditu si de economii
FILIALA BRASOVU

Amaneteza hartii de valoare

SI DE CELEA ROMANESCI

pana la 85% din valoarea loru dupa cursulu de di, si anume cu interese de

6% decã suma imprumutului trece peste v. a. fl. 1000.

6 1/2% decã suma imprumutului este sub v. a. fl. 1000.

Informatiuni mai de aproape se potu lua dilnicu in biroulu institutului, piata No. 90, dela 8-2 ore d. p.

AVISU

171,3-1

Dentistulu Dr. GUST

s'a intorsu din calatoria, ce a intreprins'o pentru a se recrea, si tine consultatiuni ca si mai nainte dela 9-12 si dela 2-5 ore.

Tergulu pomeloru No. 93.

ABONAMENTE

la „GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulu abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni 3 fl. —
Pe șese luni 6 fl. —
Pe unu anu 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni 10 fr.
Pe șese luni 20 fr.
Pe unu anu 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anu 2 fl. —
Pe șese luni 1 fl. —
Pe trei luni 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anu 8 franci.
Pe șese luni 4 franci.
Pe trei luni 2 franci.

Abonamentele se facu mai ușoru și mai repede prin mandate poștale.

Domni, caru se voru abona din nou, se binevoiescã a scrie adresa lãmuritã și a arãta și poșta ultimã.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Mersulu trenurilor

pe liniile orientale ale cãii ferate de statã r. u. valabilu din 1 Iunie 1889.

Table with multiple columns for train routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, Teius-Aradu-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu, etc.) and rows for various stations and train types (Tren de per-sone, Trenu accele-rat, Trenu omni-bus, Trenu mixt). Includes a note at the bottom: 'Notã: Numerii incuadrați cu nii grõe însemnãzã orele de nopte.'